

Raad van de Centrale Ondernemingsorganisaties RCO

Aan de leden van de Vaste Commissie voor
Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Briefnummer

06/10.356/Ni/Lok

Den Haag

20 februari 2006

Onderwerp

Openstelling grenzen voor nieuwe
EU-lidstaten per 1 mei 2006

Telefoonnummer

070 349 02 16

E-Mail

nieuwsma@vno-ncw.nl

Geachte dames en heren,

Binnenkort zal het kabinet een standpunt bepalen over het vrij verkeer van werknemers uit 8 nieuwe EU-landen per 1 mei as., mede op basis van het evaluatieonderzoek d.d. 15 februari jl. naar de werking van het besluit van twee jaar geleden om de grenzen voor de nieuwe lidstaten niet te openen. Vervolgens zal de Tweede Kamer daarover in april debatteren.

Met het oog op de besluitvorming binnen uw fracties geven wij hieronder het standpunt van VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO Nederland.

Wij zijn van mening, dat het vrij verkeer van werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten moet plaatsvinden zonder enige belemmering. Dit standpunt is overigens conform een unaniem SER-advies uit 2001, waarin werd geadviseerd tot het openstellen van de grenzen per 1 mei 2004.

Wij hebben daarvoor de volgende argumenten:

a. Het principe

Vrij verkeer van werknemers is een fundamenteel beginsel van de interne markt van de EU en moet derhalve ook voor de nieuwe lidstaten gelden.

b. Het macro-economisch effect

Het lijkt geen twijfel dat vrij verkeer van werkenden per saldo een structureel positief effect heeft op de welvaart en werkgelegenheid in de EU als geheel. Er zijn in dit verband ook gewezen op het rapport van de Europese Commissie, gepubliceerd op 8 februari jl., waarin wordt geconcludeerd dat open grenzen een positief effect hebben op de economie.

Uit het SZW-evaluatierapport blijkt ook, dat migranten uit de tien nieuwe lidstaten juist een positieve bijdrage aan de collectieve middelen hebben geleverd (wel afdracht werknemerspremies en belastingen, weinig beroep op de sociale zekerheid).

c. De arbeidsmarkt

In 2006 en volgende jaren zal de conjunctuur aantrekken. Dit zal leiden tot een toename van de uitbreidingsvraag. Daarnaast zal, als gevolg van de vergrijzing en de daarmee gepaard gaande uittreding van werknemers, de vervangingsvraag groeien. Beide ontwikkelingen leiden tot toenemende tekorten op de arbeidsmarkt. Het gaat hierbij niet alleen om lager opgeleiden, maar ook om hoger gekwalificeerd personeel dat in Nederland in onvoldoende mate aanwezig is.

Tegen deze achtergrond acht de RCO het van essentieel belang dat niet alleen alle Nederlandse ingezetenen die kunnen werken aan de slag komen, maar ook dat vacatures 'vrij' kunnen worden vervuld door werknemers uit de MOE-landen. Dit zal het groeipotentieel van de Nederlandse economie ten goede komen. Bovendien kan daarmee worden voorkomen dat schaarste op de arbeidsmarkt een verantwoorde loonkostenontwikkeling doorkruist.

Twee jaar geleden is een aantal pilots geëntameerd door de Raad voor Werk en Inkomen, waarin LTO, CWI en gemeenten nauw samenwerken om bijstandsgerechtigden via detacheringsbedrijven aan een baan te helpen. De bedoeling was om een groot aantal bijstandsgerechtigden naar deze vorm van arbeid te geleiden in de tuinbouwsectoren. In deze sectoren zijn jaarlijks ongeveer 100.000 personen nodig voor seizoensarbeid. 80.000 daarvan zijn afkomstig uit Nederland (veelal vrouwen en studenten). Elk jaar resteren ongeveer 25.000 vacatures, waarvoor een tewerkstellingsvergunning moet worden aangevraagd. Uit de stand van zaken tot nu toe van dat project blijkt, dat ultimo 2005 621 WW'ers en 164 WWB'ers een baan in de agrarische seizoensarbeid hebben aanvaard. In 2004 lag dat aantal op 162 WW'ers en 128 WWB'ers. Hoe dan ook, volstrekt onvoldoende om de genoemde vacatures te vervullen. De doelstelling om vacatures in seizoensarbeid door grote aantallen bijstandsgerechtigden te laten opvullen, wordt bij lange na niet gehaald.

Niet alleen in de landbouw en tuinbouw, maar ook in andere sectoren, waar bijvoorbeeld een technische opleiding vereist is, blijkt dat de inspanningen die door die sectoren met gemeenten worden ondernomen om een bijdrage te leveren aan een succesvolle reïntegratie van werkzoekenden op de arbeidsmarkt, nauwelijks resultaat hebben gehad.

Er is blijkbaar een te grote kloof tussen de beschikbaarheid en geschiktheid van het te reïntegreren aanbod en de vraag, in kwantitatieve en kwalitatieve zin, van bedrijven. Deze kloof laat zich op korte termijn niet gemakkelijk overbruggen, ondermeer via activerings- en scholingstrajecten.

Het wegnemen van belemmeringen voor een vrij verkeer van werknemers uit de MOE-landen is dus noodzakelijk voor de personeelsvoorziening van ons bedrijfsleven.

d. De arbeidsvoorwaarden

De Wet arbeidsvoorwaarden grensoverschrijdende arbeid (Waga) is recent uitgebreid tot alle algemeenverbindendverklaarde CAO's. Dit heeft tot gevolg dat gedetacheerde buitenlandse werknemers in Nederland niet alleen dezelfde wettelijke rechtspositionele bescherming hebben als Nederlandse werknemers maar ook recht hebben op de kernarbeidsvoorwaarden van de betreffende CAO's.

De Stichting van de Arbeid zal begin maart een aanbeveling aan CAO-partijen uitbrengen over de handhaving van de arbeidsvoorwaarden bij grensoverschrijdende arbeid.

Voor buitenlandse werknemers die in dienst zijn van een Nederlandse werkgever geldt uiteraard dat zij gelijk behandeld worden als hun Nederlandse collega's, ook in arbeidsvoorwaardelijke zin.

e. De andere EU-lidstaten

Ervaringen van landen die wel vrij verkeer voor de nieuwe toetreders per 1 mei 2004 toestonden (Engeland, Ierland en Zweden) tonen een beperkte migratie. Finland en Spanje hebben inmiddels hun voornemen kenbaar gemaakt om hun grenzen per 1 mei a.s. open te stellen. Ook Portugal heeft al aangekondigd te overwegen de overgangstermijn niet meer te verlengen. Voorts zij opgemerkt dat Duitsland, ondanks toetredingsbelemmeringen, een grote toestroom van tijdelijke arbeidsmigranten (met name seizoensarbeid) uit MOE-landen kent. Deze toestroom wordt mogelijk gemaakt door afspraken over seizoensarbeid en bilaterale overeenkomsten.

De in de RCO samenwerkende organisaties participeren actief in een aantal projecten die er op gericht zijn bepaalde groepen, zoals voortijdig schoolverlaters, jongeren en allochtonen, naar een baan te geleiden. Een besluit tot het openstellen van de grenzen voor werknemers uit de MOE-landen zal aan het voortzetten van die inspanningen geen afbreuk doen. Tenslotte vermelden wij voor de goede orde de afspraken die gemaakt zijn tijdens de Tripartiete Werktop d.d. 1 december jl. over stages en scholing van jongeren en het bevorderen van de arbeidsparticipatie van allochtonen. Als resultaat daarvan zijn recent drie aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid aan CAO-partijen en ondernemingen uitgebracht, waarin wordt ingegaan op de versterking van de positie van jongeren, minderheden en ouderen. Ook is afgesproken dat in maart a.s. een STAR-aanbeveling aan CAO-partijen en bedrijven zal worden gericht inzake de employability/scholing van werknemers en werkzoekenden. Aldus spannen sociale partners en bedrijven zich in om de scholing en arbeidsparticipatie van de genoemde groepen te bevorderen.

Onze conclusie is, dat het gewenst is om per 1 mei 2006 de grenzen voor de nieuwe EU-lidstaten volledig te openen. De RCO doet dan ook een dringend beroep op uw fracties om te kiezen voor onbelemmerde toegang van werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten. Door openstelling van de grenzen voor de nieuwe EU-lidstaten worden de inwoners van deze landen definitief als volwaardige Europese burgers beschouwd.

Hoogachtend,
RAAD VAN DE CENTRALE ONDERNEMINGSORGANISATIES RCO

Namens de Vereniging VNO-NCW

Mr. B.E.M. Wientjes
Voorzitter

Namens MKB-Nederland

Drs. L.M.L.H.A. Hermans
Voorzitter

Namens LTO-Nederland

J. Heijkoop
Vice-voorzitter

C.c.: Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Financiën resp. Economische Zaken en staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.